

לובד המדבר *Aerva javanica* - פורח בערבה, בהרי אילת ובנגב הדרומי (ינואר 2018)

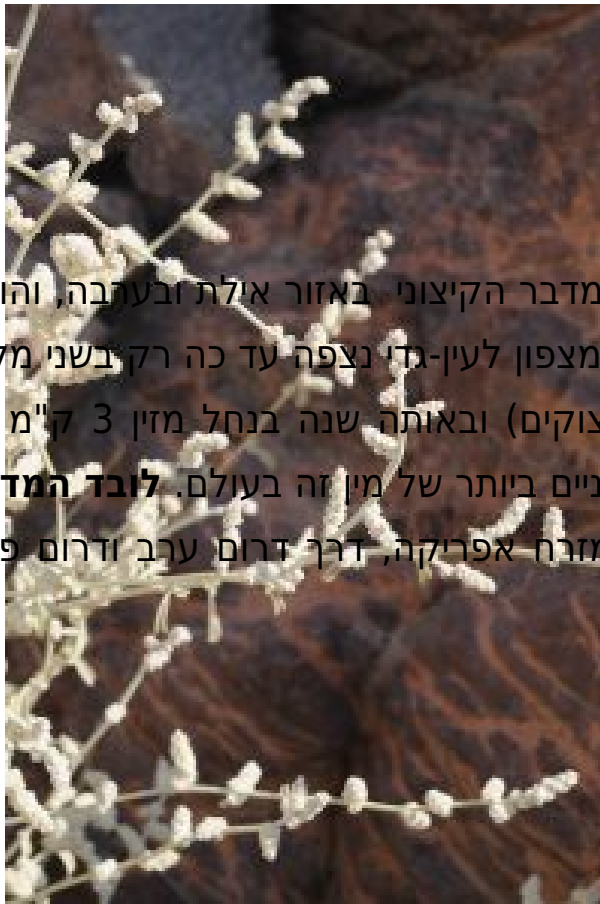
כתבו: **אבי שמידע וגדי פולק**

לובד המדבר *Aerva javanica* (ירבוזיים) הוא בן-שיח מלבין זקוף בדרך כלל, שגובהו מגיע ל-30-60 ס"מ. הצמח כולו מכוסה כסות קמחית של שערות בלתי נעימה למגע, ומכאן שם הסוג בעברית - לובד. הפרחים קטנים ומגובבים לתפרחות צפופות בראשי הענפים. הצמח מואבק על ידי הרוח ובהתאמה לכך הפרח זעיר ומורכב מעלי עטיף זעירים, שכל מה שרואים מהם הם בעיקר גושי השערות הלבנות המכסות את הפרח.

לובד המדבר

מימין - צילמה: ערנה אלוני ©; משמאל - צילם: אורי פרגמן-ספיר ©

לובד המדבר שכיח למדי בערוצים חמים במדבר הקיצוני באזור אילת ובעקבה, והוא עולה צפונה לאורך ים-המלח עד שמורת עין גדי. מצפון לעין-גדי נצפה עד כה רק בשני מקומות - ב 1987 ליד הכניסה לעין-פשחה (עיינות צוקים) ובאותה שנה בנחל מזין 3 ק"מ דרומית לעיינות צוקים. אלה הם שני האתרים הצפוניים ביותר של מין זה בעולם. **לובד המדבר** הוא צמח סודני הנפוץ באזור הטרופי-יובשני ממזרח אפריקה, דרך דרום ערב ודרום פרס ועד למדבר טאר בהודו ובפקיסטן.

לובד המדבר - תפרחות. צילמה: ערגה אלוני ©

לצמח שימושים ברפואה העממית-מסורתית בארצות מדבריות חמות. בפקיסטן משתמשים במרתח של הצמח השלם להרגעת כאבי שיניים ומשחה מהעלים נחשבת כיעילה כמרפא לפצעים. גם בתימן הפירות משמשים ברפואה העממית להרגעה. בניסויי מעבדה שנערכו בפקיסטן נמצא שמיצויים במתנול מעלים ופרחים הכילו מגוון של פיטוכימיקלים בעלי פעילות אנטי מיקרוביאלית בכך ניתן אישור למסורת האתנובוטנית ומסתמן פוטנציאל לשימוש רפואי כנגד זיהומים בקטריאליים. כמו כן, הזרעים הצמריים משמשים למילוי כריות.

בסוג לובד 10 מינים, כולם באזורים חמים וטרופיים בעולם הישן

השם הערבי - ירא, ארא

השם באנגלית - Desert Cotton

ספרות:

שמידע א 2005 לקסיקון מפה - צמחי ישראל. הוצאת מפה.

שמידע א ודרום ד 2000 מדריך פרחי הבר בישראל - הצמחייה הים-תיכונית (הדפסה שש-עשרה). הוצאת כתר.

Qureshi R Bhatti GR and Memon RS 2010 Ethnomedicinal uses of herbs from northern part of Nara desert, Pakistan. Pak. J. Bot. 42(2): 839-851.

Srinivas P and Reddy SR 2012 Screening for antibacterial principle and activity of *Aerva javanica* (Burm .f) Juss. ex Schult. Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine, Volume 2, Issue 2, Supplement Pages S838-S845.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א ופולק ג 2018 לובד המדבר *Aerva javanica* - פורח בערבה, בהרי אילת ובנגב הדרומי (ינואר 2018), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 5.

<https://www.kalanit.org.il/aerva-javanica-1-18>